

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **M. S.**

skazanego z art. 280 § 2 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 28 lutego 2025 r.

wniosku skazanego

o wyłączenie sędziego Stanisława Stankiewicza od udziału w sprawie II KK 33/25,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 Konwencji
o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,

postanowił

**wyłączyć sędziego Stanisława Stankiewicza od udziału w
sprawie Sądu Najwyższego o sygn. akt II KK 33/25.**

UZASADNIENIE

W dniu 27 stycznia 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja obrońcy skazanego M. S. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 kwietnia 2024 r., sygn. akt VIII AKa 270/23, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 31 marca 2023 r., sygn. akt VIII K 27/23. Jednym z zarzutów podniesionych w kasacji było uchybienie określone w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., związane z udziałem w składzie orzekającym Sądu odwoławczego osób powołanych na urząd sędziego tego Sądu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o

Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 – dalej ustawa o KRS z 2017 r.).

Kasacja ta, zarejestrowana została w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt II KK 33/25 i zarządzeniem osoby pełniącej funkcję Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracami Izby Karnej z dnia 28 stycznia 2025 r. przydzielona do referatu sędziego Stanisława Stankiewicza.

W dniu 19 lutego 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek skazanego o wyłączenie od orzekania w przedmiocie jego kasacji sędziego Stanisława Stankiewicza. Uzasadniając wniosek jego autor odwołał się do trybu powołania Stanisława Stankiewicza na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy o KRS z 2017 r. wskazując, że rozpoznanie sprawy przez tego sędziego będzie – zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA 1-410-1/20 (OSNK 2020 z. 2 poz. 7) – skutkowało bezwzględną przyczyną odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Wskazał nadto, że jednym z zarzutów kasacyjnych jest uchybienie w postaci nienależytej obsady Sądu Apelacyjnego w Warszawie związane z udziałem w składzie tego Sądu rozpoznającego jego sprawę sędziów powołanych w takim samym jak sędzia Stanisław Stankiewicz trybie, a więc na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy o KRS z 2017 r., co może budzić obawę o rzetelne rozpoznanie sprawy kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Złożony przez skazanego wniosek – o wyłączenie sędziego Stanisława Stankiewicza od udziału w rozpoznaniu sprawy zawistej w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt II KK 33/25 – jest zasadny.

Konieczność wyłączenia tego sędziego, wspiera jednolite orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) zgodnie z którym, Sąd Najwyższy w składach z udziałem sędziów powołanych na urząd sędziego SN na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy o KRS z 2017 r. nie stanowi sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wartości, a tym samym nie gwarantuje prawa do rzetelnego procesu (por. wyroki ETPCz: z dnia 22 lipca 2021 r., *Reczkowicz przeciwko Polsce*, skarga nr 43447/19; z dnia 8 listopada 2021 r.,

Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce, połączone skargi nr 49868/19 i 57511/19; z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce*, skarga nr 1469/20; z dnia 15 marca 2022 r. [Wielka Izba], *Grzęda przeciwko Polsce*, skarga 43572/18; z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa przeciwko Polsce*, skarga nr 50849/21). Wprawdzie orzeczenia te dotyczyły sędziów orzekających w Izbach: Dyscyplinarnej, Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych oraz Cywilnej, mają one wszelako bezpośrednie przełożenie także na składy orzekające Sądu Najwyższego w Izbie Karnej z udziałem osób powołanych na urząd sędziego SN w tożsamym trybie.

Nie ulega też wątpliwości, że orzekanie przez sędziego Stanisława Stankiewicza w przedmiocie kasacji, w której pod adresem wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie podniesiony został m.in. zarzut uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. z uwagi na udział w składzie orzekającym osób powołanych na urząd sędziego sądu powszechnego w tym samym, niekonstytucyjnym trybie, a więc na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy o KRS z 2017 r., nie tylko pozwala na powzięcie wątpliwości co do zachowania przez niego bezstronności w tej konkretnej sprawie (*iudex suspectus*), lecz wręcz powinno skutkować jego wyłączeniem *ex lege* na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k.

Ratio legis art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. jest czytelne i – w myśl zasady *nemo iudex indoneus in propria causa* – sprowadza się do odsunięcia od sprawy sędziego, w sytuacji, gdy jej rozstrzygnięcie wpływa na sferę jego praw i obowiązków. Nie chodzi przy tym jedynie o te ewidentne przypadki, gdy sędzia jest stroną procesową, które *ex definitione* ma interes prawny w korzystnym dla siebie rozstrzygnięciu, ale o każdy przypadek, gdy sprawa dotyczy sędziego bezpośrednio (zob. J. Kosonoga (w:) R. A. Stefański S. Zabłocki (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz do art. 1 – 166, Warszawa 2017, tom I, s. 550). Trudno o bardziej jednoznaczny przykład tego rodzaju sytuacji niż ten, w którym sędzia Sądu Najwyższego powołany w niekonstytucyjnym trybie, ma oceniać zarzut wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z uwagi na udział w składzie orzekającym Sądu drugiej instancji osób powołanych również z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa nie

będącej organem tożsamym z tym, który przewidziany jest w art. 187 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Skoro, pomimo rzucających się w oczy okoliczności, o których mowa wyżej, ani osoba pełniąca funkcję Prezesa Sądu Najwyższego kierująca pracami Izby karnej nie uznała za celowe wdrożenie procedury wyłączającej z mocy prawa sędziego Stanisława Stankiewicza od orzekania w niniejszej sprawie kasacyjnej, ani też sam sędzia nie złożył oświadczenia o jakim mowa w art. 42 § 2 k.p.k., chociaż wcześniej inni sędziowie wnioski oparte przynajmniej o przepis art. 41 § 1 k.p.k. składali (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 kwietnia 2022 r., IV KO 100/22 [na wniosek sędziego Igora Zgolińskiego]; z dnia 19 maja 2022 r., V KO 38/22, z dnia 7 lipca 2022 r., V KO 60/22 i z dnia 9 sierpnia 2022 r., I KO 73/22 [na wnioski sędziego Antoniego Bojańczyka]; z dnia 29 marca 2022 r., II KO 27/22, z dnia 9 czerwca 2022 r., IV KO 49/22, z dnia 14 czerwca 2022 r., I KO 59/22 i z dnia 15 czerwca 2022 r., V KO 22/22 [na wnioski sędziego Marka Motuka]; z dnia 28 lipca 2022 r., IV KO 88/22 i z dnia 9 sierpnia 2022 r., I KO 73/22 [na wnioski sędziego Pawła Kołodziejskiego]), jego wyłączenie w trybie art. 41 § 1 k.p.k. stało się wręcz koniecznością.

Uwzględniając całokształt rozważań poczynionych w niniejszym uzasadnieniu postanowiono jak na wstępie.

[J.J.]

r.g.